

**НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ТА НЕДОТОРКАНІСТЬ СУДДІ
ЯК ОСНОВНІ ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ЙОГО ДІЯЛЬНОСТІ**

Автор торкається проблем незалежності та недоторканості суддів в Україні та вплив цих психологічних чинників на їхню діяльність.

Ключові слова: незалежність і недоторканість судді; судова влада; психологія судової діяльності; спеціальні психологічні знання.

Постановка проблеми. Безнадійна справа говорити про незалежний суд без незалежного судді. Створення справжнього демократичної та соціально зорієнтованої держави немислимо без сильної та незалежної судової влади. Практична реалізація принципів самостійності судової влади і незалежності суддів є загальновизнаним критерієм правової держави та демократичного політико-правового режиму.

Ступінь наукової розробки проблеми. Дослідження даної теми торкалися у своїх творах багато відомих вчених та практиків, зокрема: Л. Казміренко, В. Коновалова, М. Костицький, В. Кошинець, В. Марчак, М. Мельник, В. Нор, В. Онопенко, Б. Романюк, В. Шепітько, та інші. Проте, в умовах сьогодення це питання є надзвичайно актуальним і потребує більш глибокого дослідження якраз із психологічної сторони.

Мета статті. У даному дослідженні ми спробуємо розкрити поняття незалежності та недоторканості суддів та вплив цих психологічних чинників на діяльність судді і судової влади загалом.

Виклад основного матеріалу. Термін «судова влада» дуже широко обговорюється сьогодні в науковій літературі, оскільки правильне розуміння ролі судової влади в сучасному суспільстві має важливе не тільки теоретичне але і практичне значення. По визначенню Гуськової А.П., судова влада є незалежною і самостійною гілкою державної влади, яка вирішує на основі права соціальні конфлікти, здійснює контроль за відповідністю нормативних і правозастосовних актів Конституції та законам [1, с.11-13]. С.А. Шейфер та В.А. Яблоков характеризують судову владу як «самостійне публічно-правове утворення, яке являє собою систему спеціальних державних та муніципальних органів [12, с.192]. На думку Н.А. Колоколова, феномен судової влади має наступні атрибути: «судова влада є окремий випадок прояву влади взагалі, одна із форм публічної державної влади, засіб всезагального зв'язку для народу, нації; наявність в комплексі владовідносин народу, нації або існування судової

вої влади поза народом, нації абсолютно неможливо; наказ суб'єкта судової влади – фактично волі народу в редукації його уряду відносно до об'єкта – тобто того-ж народу, в обов'язковому порядку супроводжується загрозою застосування санкцій у випадку непокори; підкорення народу суб'єкту, тобто фактично пануючій у ньому думці, є підкорення волі здійснюючого владу суб'єкту, на практиці це підкорення суду; наявність правових норм, які встановлюють, що видаючий накази суб'єкт – суд має на це право, а об'єкт – народ, зобов'язаний підкорятися його наказам» [2, с.102].

Невід'ємною характеристикою судової влади є її повнота. Конституція гарантує кожному громадянину судовий захист його прав і свобод, а рішення та дії чи бездіяльність органів державної влади можуть бути оскаржені в суді. Ці конституційні положення визначають роль та місце судової влади в державному устрої України. Судова влада можлива тільки тоді, коли вона наділена можливостями впливу на інші гілки влади, органічно включається в систему, яка запобігає концентрації всієї державної влади якоюсь її гілкою [8, с.410].

Враховуючи, що Всесвітній декларації прав людини закріплені принципи рівності перед законом і, безпосередньо, права на справедливий, публічний та неупереджений судовий розгляд компетентним та незалежним судом, узагальнивши положення міжнародних актів і національних конституцій, Генеральна Асамблея ООН резолюціями від 29 листопада 1985 р. і 13 грудня 1985 р. затвердила Основні принципи незалежності судових органів, прийняті 7 Конгресом ООН по попередженню злочинності та поведженню з правопорушниками, яке стосується незалежних судових органів. В них встановлено, що «незалежність судових органів гарантується державою і закріплена в конституції чи законах країни. Всі державні та інші установи зобов'язані поважати та дотримуватися незалежності судових органів» (ст.1). «Судові органи вирішують передані їм справи неупереджено, на підставі

фактів і у відповідності із законом, без яких-небудь обмежень, неправомірного впливу, тиску, погроз чи втручання, прямого чи не прямого, з будь-якої сторони та з будь-яких причин» (ст. 2). «Принцип незалежності судових органів дає судовим органам право і вимагає від них забезпечення справедливого ведення судового розгляду і дотримання прав сторін» (п.6). Строк повноважень суддів, їх незалежність, безпека повинні належним чином гарантуватися законом (ст.11). «Не повинне мати місце неправомірне чи несанкціоноване втручання в процес правосуддя, і судові рішення, винесені судами, не підлягають перегляду. Цей принцип не перешкоджає здійснюваному відповідно до закону судовому перегляду чи пом'якшенню вироків, винесених судовими органами» (ст.4). Дані Основні принципи увійшли в національне законодавство, яке регламентує діяльність судової влади.

В рекомендаціях Комітету міністрів Ради Європи від 13 жовтня 1985 року «Про незалежність, ефективність і роль суддів» встановлено, що судді повинні бути наділені достатньою владою та мати можливість застосовувати її, щоб здійснювати свої обов'язки, виконувати свої повноваження і відстоювати авторитет суду; обов'язок суддів полягає в тому, щоб при виконанні своїх суддівських обов'язків вони забезпечували належне застосування закону і справедливий, ефективний, швидкий розгляд справ, а для цього вони повинні мати відповідні повноваження; судді повинні мати необмежену свободу неупереджено приймати рішення.

Чимало зусиль для вдосконалення незалежності суду та вироблення відповідних принципів доклала Міжнародна асоціація юристів та Міжнародна комісія правників, які підготували Сіракузький проект принципів незалежності судочинства 1981 року та Декларацію з незалежного судочинства, прийняту Всесвітньою конференцією з питань незалежності судочинства в Монреалі (Канада). [4, 98-104].

Зазначені принципи відображені в багатьох інших міжнародно-правових документах, зокрема Декларації прав людини, прийнятої 10 грудня 1948 року Генеральною Асамблеєю ООН, Міжнародному пакті про громадянські і політичні права, Міжнародному пакті про економічні, соціальні і культурні права від 1966 року, Європейській конвенції з прав людини від 1950 року, в численних спеціальних конвенціях ООН і Ради Європи (щодо захисту прав дитини, проти катувань та інших жорстоких нелюдських або принижуючих гідність видів поведінки і покарання тощо).

Чимало зусиль для вдосконалення незалежності суду та вироблення відповідних принципів доклала Міжнародна асоціація юристів та Міжнародна комісія правників, які підготували Сіракузький проект принципів незалежності судочинства 1981 року та Декларацію з незалежного судочинства, прийняту Всесвітньою конференцією з питань незалежності судочинства в Монреалі (Канада).

Європейські стандарти в сфері статусу суддів визначені Комітетом Міністрів Ради Європи, який на 518 засіданні заступників міністрів 13 жовтня 1994 року ухвалив Рекомендації №(94)12 „Незалежність, дієвість та роль суддів”. Вказані Рекомендації містять цілу низку положень, які мають на меті забезпечити незалежність, дієвість, компетентність та неупередженість суддів, що є необхідною умовою для зміцнення верховенства права та захисту прав і свобод у демократичних державах.

Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи, зокрема, передбачають такі загальні принципи, що мають відношення до незалежності суддів: рішення суддів не повинні переглядатись інакше, ніж через визначену законом процедуру апеляцій; строк перебування суддів на посаді та оплата їхньої праці повинні забезпечуватись законом; ніякий інший орган, окрім самих судів, не може приймати рішення щодо компетенції суду, яка визначається законом; за винятком рішень про амністію, помилування чи інших подібних рішень, уряд чи адміністрація не повинні мати права приймати рішення, які скасовують попередні рішення суду.

Принцип незалежності і недоторканості суддів, підкорення їх лише закону закріплений у ст. 126, ч. 2 ст. 127 і ч. 1 ст. 129 Конституції України, які містять, зокрема, й основні гарантії його реалізації. Незалежність і недоторканість суддів гарантується Конституцією України і законами України.

Незалежність судової влади та її рівноправність з іншими гілками державної влади є ознакою правової держави, в якій кожний громадянин має право на захист своїх прав і свобод незалежним судом.

Вплив на суддів у будь-який спосіб забороняється. Втручання у здійснення правосуддя, неповага до суду чи суддів, збирання, зберігання, використання й поширення інформації усно, письмово або в інший спосіб з метою завдати шкоди їхньому авторитетові чи вплинути на неупередженість суду забороняється і тягне передбачену законом відповідальність. Суддям забезпечується свобода неупередженого вирішення

судових справ відповідно до їх внутрішнього переконання, що ґрунтується на вимогах закону. Суддя не може без згоди Верховної Ради України бути затриманий і заарештований до винесення обвинувального вироку судом (ч. 2 і 3 ст. 126 Конституції України). Професійні судді не можуть належати до політичних партій, мати представницький мандат, обіймати будь-які інші оплачувані посади, виконувати іншу оплачувану роботу, крім наукової, викладацької та творчої (ч. 2 ст. 127 Конституції України).

Чинне законодавство встановлює гарантії самостійності судів і незалежності суддів. Вони забезпечуються: особливим порядком призначення, обрання, притягнення до відповідальності та звільнення суддів; незмінюваністю суддів та їх недоторканістю; порядком здійснення судочинства, встановленим процесуальним законом, таємницею постановлення судового рішення; забороною втручання у здійснення правосуддя; відповідальністю за неповагу до суду чи судді, встановленою законом; особливим порядком фінансування та організаційного забезпечення діяльності судів, встановленого законом; належним матеріальним та соціальним забезпеченням суддів; функціонуванням органів суддівського самоврядування; визначеними законом засобами забезпечення особистої безпеки суддів, їх сімей, майна, а також іншими засобами їх правового захисту.

Виконавча та законодавча влади повинні забезпечити, щоб судді були незалежними і щоб не вживались заходи, які можуть поставити під загрозу незалежність суддів. Всі рішення стосовно професійної кар'єри суддів повинні мати в основі об'єктивні критерії; як обрання, так і кар'єра суддів повинні базуватись на заслугах, з урахуванням їхньої кваліфікації, чеснот, здібностей та результатів їхньої праці.

Орган, який є уповноваженим приймати рішення щодо обрання та кар'єри суддів, повинен бути незалежним від уряду та адміністративних органів. Для гарантії незалежності цього органу мають бути запроваджені такі положення, як, наприклад, нагляд за тим, щоб його члени призначались судовою владою, і щоб орган самостійно приймав рішення про власні правила процедури. Однак, якщо конституція, законодавство чи традиції дозволяють урядові брати участь у призначенні суддів, то необхідні гарантії того, щоб на такі процедури призначення не впливали інші мотиви, аніж ті, що пов'язані з викладеними вище об'єктивними критеріями. Гарантами цього можуть бути, наприклад: спеціальний незалежний та компетентний орган, від

якого уряд отримує поради і втілює їх на практиці; або право особи подавати до незалежного органу апеляцію з метою оскаржити рішення; або орган влади, який приймає рішення про заходи запобігання будь-якому неправомочному та незаконному впливу.

Судді повинні приймати свої рішення цілком незалежно і мати змогу діяти без обмежень, без неправомочного впливу, підбурення, тиску, погроз, неправомочного прямого чи непрямого втручання, незалежно з чийого боку та з яких мотивів воно б не здійснювалось. У законі мають бути передбачені санкції проти осіб, які намагаються у такий спосіб впливати на суддів. Судді мають бути цілком вільними у винесенні неупередженого рішення у справі, яку вони розглядають, покладатись на своє внутрішнє переконання, власне тлумачення.

З огляду на наведені принципи незалежності суду мова йде про три найбільш важливих складових такої незалежності організаційну, матеріально-фінансову та кадрову незалежність суду.

Матеріально-фінансова незалежність - це необхідне матеріальне і фінансове забезпечення судових установ на такому рівні, який давав би можливість належного виконання судових функцій.

Організаційна незалежність - це організаційна відокремленість і організаційно самостійне функціонування судових органів від органів законодавчої і виконавчої влади, недопущення впливу на них з боку цих органів, їх посадових осіб.

Кадрова незалежність - це наявність таких умов формування суддівського корпусу, за яких суд формується на професійній основі, унеможливлений будь-який неправомірний вплив на формування суддівського корпусу.

В Україні незалежність судової влади лише обростає реальними механізмами забезпечення. Протягом багатьох років принцип незалежності судової влади лише декларувався і не був підкріплений реальною практикою здійснення влади. Судова влада була залежною від інших органів влади (як партійної влади, так і законодавчої влади), слугуючи при цьому елементом каральної системи, а не органом правосуддя.

У 1998 році у Лісабоні була прийнята Європейська хартія про закон про статус суддів, де, підкреслюючи заінтересованість у більш ефективному сприянні розвитку незалежності суддів, були конкретизовані процесуальні питання застосування до судді санкцій за службову недбалість - тільки на підставі пропозиції, рекомендації чи згоди колегії або органу, який складається не менше ніж наполовину з обраних суддів.

Відповідно до Конституції України та Закону України „Про Вищу раду юстиції”, Вища рада юстиції складається з двадцяти членів. Верховна Рада України, Президент України, з'їзд суддів України, з'їзд адвокатів України, з'їзд представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ призначають до Вищої ради юстиції по три члени, всеукраїнська конференція працівників прокуратури - двох членів Вищої ради юстиції. Крім того, до складу Вищої ради юстиції входять за посадою Голова Верховного Суду України, Міністр юстиції України, Генеральний прокурор України.

Як ми бачимо, „долю суддів вирішують всі, крім суддів” – адвокати, науковці, прокурори, народні депутати, Президент України, оскільки у Вищу раду юстиції входять тільки троє суддів та Голова Верховного Суду України, що складає 1/5 від загальної кількості членів.

Незалежність – це політична самостійність, відсутність підлеглості, суверенітет. Незалежний – самостійний, який не знаходиться в підлеглості, вільний [5, с.415]. Отже, якщо звернутися до етимології слова, то можливо констатувати, що незалежність суддів як невід'ємна складова самостійності судової влади в кримінальному судочинстві спрямована на забезпечення конституційних прав і свобод громадян при здійсненні правосуддя. Це гарантія суспільства та держави, спрямована на забезпечення недоторканості суддів і їх особливого статусу як носіїв державної влади. Судді незалежні і підкоряються тільки Закону.

Головне призначення судової влади – захист прав і свобод людини і громадянина. Конституційний принцип будь-якої правової держави покладає на цю державу обов'язок визнавати, дотримуватись і захищати права і свободи людини і громадянина як найвищу цінність, передбачає встановлення такого правопорядку, який повинен гарантувати кожному державний захист його прав та свобод.

Без здійснення судового захисту не може бути і конституційної гарантії прав та свобод. Будь-якій небезпеці обмеження прав і свобод, в тому числі і при наявності законних підстав, повинно протистояти право на судове оскарження, та вирішення правових спорів, конфліктів, колізій, установлення правової істини і правової справедливості, винесення уособленого їх загальнообов'язкового, вердикту від імені держави, який увійшов у законну силу.

Відомий вчений І.Я. Фойницький розділяв незалежність суду на зовнішню та внутрішню. Внутрішня незалежність, на його думку, є чисто

процесуальним (міжгалузевим) принципом, якістю, яка в першу чергу залежить від самих суддів, плодом твердого переконання і високої, високої моральності. Зовнішня незалежність – це частина загальноправового принципу розподілу влад, яка безпосередньо впливає на кримінальне судочинство, утворюючи ряд процесуальних норм [9, Т.1. – с. 194].

І.Я. Фойницький визначив зовнішню самостійність судової влади як „таке її державне становище, яке забезпечує кожному суду відправлення судових функцій, незалежно від будь-яких сторонніх відомств чи осіб, відповідно закону та істинним інтересам правосуддя” [9, Т.1. – с. 158-195].

Принцип незалежності суддів відіграє значну роль в кримінальному судочинстві. Сучасний змагальний кримінальний процес неможливий без справжньої незалежності судді, який здійснює судову владу в досудовому розслідуванні справи в формі судового контролю за дотриманням законності і обґрунтованістю процесуальних рішень слідчого та прокурора і вирішує справу по суті.

Зовнішня незалежність суду в змагальному судочинстві, на думку Смірнова А.В., відображена в наступних процесуальних положеннях: „тільки суд має право здійснювати правосуддя; кожна особа має право на звичайний чи природний суд; заборона на створення надзвичайних судів ad hoc, а також довільну передачу справи в суд іншої територіальної чи персональної підсудності; суд самостійно застосовує закон, не звертаючись за роз'ясненням його до інших державних властей: *lex non deficit in justitia exhibenda* – закон не має прогалин, коли мова йде про провадження правосуддя; рішення суду мають обов'язкову силу. Законодавець не підмінює суд в оцінці доказів (*Lex non exacte definit, sed arbitrio boni viri permitit* (лат.) – закон не визначає точно, але надає свободу для судження справедливої людини. Закон, в тому числі і процесуальний, для суду обов'язковий» [8, с.67-68].

Суспільно-значимі соціальні інститути громадськості, до яких відноситься і судова влада, притягують пильну увагу соціологів, правознавців і звичайних громадян. Цифри, які припідносять засоби масової інформації як дані різноманітних опитувань є здебільшого негативні. ЗМІ в першу чергу висвітлюють увесь негатив судової влади, майже не торкаючись позитивних моментів судової діяльності. Вони переконують громадян у залежності суддів, їх нездатності протистояти зовнішньому тиску. Це можна розглядати як одну із форм маніпулювання думкою громадськості так і психологічним тиском на суддів.

В результаті громадяни не вбачають в діяльності судів правозахисної функції і не відчують себе достатньо захищеними судом від неправомірних дій державних структур, населення не задоволено тим, як реалізуються в судовій практиці такі основні принципи правосуддя, як незалежність суду, законність, справедливість, рівність всіх перед законом і судом, доступність правосуддя для всіх. Саме тут, на думку Л.С. Халдеева зафіксована одна із самих „больових” проблем судової влади – проблема її незалежності [10, с.380-381].

Однак, щорічне збільшення кількості розглянутих судами справ без сумніву говорить про підвищення авторитету судової влади, реалізації конституційних гарантій забезпечення судового захисту прав і свобод громадян, а також прав фізичних та юридичних осіб у сфері підприємницької та іншої економічної діяльності.

Судді, які виступають арбітрами в конфліктах між владою та громадянами, в спорах між господарюючими суб'єктами та державними органами, постійно піддаються певному психологічному тиску. У таких випадках суддя, який виніс принципове рішення, повинен бути захищений від можливих каральних заходів з боку місцевої влади, від незаконного відсторонення від посади.

Крім того, незалежність та прозорість судової системи передбачає поширення у суспільстві інформації про суди, поглиблення обізнаності громадян про судову систему, об'єктивне висвітлення роботи судів у ЗМІ, спрямоване на побудову конструктивного діалогу між судовою владою та громадськістю, забезпечення прав громадян на справедливий неупереджений судовий розгляд. І такий діалог в Україні активно налагоджується, хоча для його масштабності й ефективності потрібно здолати певні стереотипи у ставленні до судової влади.

Висновки. Утвердження правової держави у значній мірі залежить від судової влади, оскільки судова влада не просто торкається всіх без виключення аспектів функціонування правової держави, а й справляє на них вирішальний вплив.

Судова влада, по-перше, є інституційною характеристикою правової держави, виступаючи в якості однієї з найголовніших гілок влади в системі поділу влади, яка не може бути поєднана з жодною із інших існуючих влад. Вона тісно пов'язана з принципом верховенства права, більше того, його реалізація неможлива без самої судової влади, правосуддя. Здійснюючи правосуддя, судова влада засвідчує функціонування права у суспільстві і державі, адже за відсутності

правосуддя немає жодного сенсу говорити про правову державу. Поза правосуддям неможливо реалізувати в повному обсязі принцип верховенства конституції і законів держави. Вони негайно будуть підмінені відомчими інструкціями та урядовими директивами.

Правова держава, таким чином, як частково, так і в цілому не може бути реалізована без незалежної судової влади. Ось чому незалежності судової влади так багато приділяється уваги у демократичних суспільствах. Цей аспект діяльності судової влади знаходиться постійно в полі зору і міжнародних організацій. Значну увагу опрацюванню принципів судової незалежності приділяє ООН і професійні організації юристів.

Цими принципами, які мають гарантуватись державою і закріплюватись у конституції та законах, є вирішення судовими органами переданих їм справ безсторонньо, на основі фактів і відповідно до закону, без будь-яких обмежень, неправомірного впливу, спонуки, тиску, погроз або втручання, прямого чи непрямого, з будь-якого боку і з будь-яких би то не було причин. Судові органи володіють компетенцією стосовно всіх питань судового характеру і мають виняткове право вирішувати, чи входить передана їм справа до їхньої встановленої законом компетенції. Не повинно мати місце неправомірне чи не санкціоноване втручання в процес правосуддя, і судові рішення, винесені суддями, не підлягають перегляду. Кожна людина має право на судовий розгляд у звичайних судах або трибуналах, які застосовують встановлені юридичні процедури. Не повинні утворюватися трибунали, що не застосовують встановлені належним чином юридичні процедури, з метою підміни компетенції звичайних судів або судових органів. Принцип незалежності судових органів дає судовим органам право і вимагає від них забезпечення справедливого ведення судового розгляду і дотримання прав сторін. За суддями визнано право, як і інших громадян держави, користуватись свободою слова, врівизнання, асоціацій і зборів, які користуючись цими правами мають поводитись таким чином, щоб забезпечити повагу до своєї посади і зберегти неупередженість та незалежність судових органів. Судді користуються правом організації суддівських асоціацій для охорони своїх інтересів, удосконалення професійної підготовки і збереження своєї суддівської незалежності. При підборі суддів не допускається будь-яка дискримінація за ознаками раси, кольору шкіри, статі, релігії, переконань тощо.

Судді, яких обирають чи призначають, мають гарантований термін повноважень до обов'язкового виходу на пенсію чи завершення строку повноважень. Вони також користуються правом на справедливий розгляд звинувачень або скарг на них, а рішення про дисциплінарне покарання, усунення від посади чи звільнення повинні бути предметом незалежної перевірки.

Список літератури

1. Гуськова А.П. К вопросу о судебной защите прав и свобод человека, гражданина в российском уголовном судопроизводстве/ А.П. Гуськова // Российский судья. - 2005. - №6. - С.11-13.
2. Колоколов Н.А. Судебная власть: о сущем феномене в логосе/ Н.А. Колоколов. - М., 2005.- С.102.
3. Костицький М.В. Філософські та психологічні проблеми юриспруденції: Вибрані наукові праці. – Чернівці: Рута, 2008. – 560 с.
4. Мартиненко. П. Право гаманця і незалежність суду // Юридичний вісник України. – № 9. – 15 квітня 1998 року. – С. 98-104.
5. Марчак В.Я. Психологічні та етичні засади здійснення правосуддя // Судово-правова реформа в Україні: проблеми та перспективи:

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 200-річчю Крайового суду Буковини, 26-28 травня 2004 року. – Чернівці: Рута, 2004. – С.128-133.

6. Ожегов С.И., Шведова Н.Ю. Толковый словарь русского языка. - М., 1992. - С.415.
7. Права людини і професійні стандарти для юристів в документах міжнародних організацій. - Амстердам-Київ. - 1996.- С.28 - 31.
8. Сафронов В.Н. Основные тенденции развития судебной власти в современной власти в современной России/ В.Н. Сафронов //Научные труды Казанского юридического института МВД России: Вып. 5. – Казань: КЮИ МВД России, 2005. – С. 410.
9. Смирнов А.В. Модели уголовного процесса/ А.В. Смирнов. - СПб., 2000. - С.67-68.
10. Фойницкий И.Я. Курс уголовного судопроизводства/ И.Я. Фойницкий.– СПб., 1996. - Т.1. - С.194.
11. Халдеев Л.С. Судья в уголовном процессе: практическое пособие/ Л.С. Халдеев. – М.: 2000. - С.380-381.
12. Шейфер С.А. Понятие судебной власти и ее функции/ С.А. Шейфер, В.А. Яблоков //Проблемы судебной-правовой реформы в России: история и современность. - Самара, 1999.- С.192.

Стаття надійшла до редколегії 14 листопада 2010 року.

Рекомендована до опублікування у "Віснику" членом редколегії М.К. Якимчуком.

О.К. Chernovsky

Independence and integrity of judges as the main psychological factors of its activities

Summary

In this article the author touches the issues of independence and integrity of judges in Ukraine and the influence of psychological factors on their activities.

Keywords: independence and integrity of judges, judiciary, psychology of judicial activity, special psychological knowledge.

О.К. Черновский

Независимость и неприкосновенность судьи как основные факторы его деятельности

Аннотация

Автор касается проблем независимости и неприкосновенности судей в Украине и влияние этих психологических факторов на их деятельность.

Ключевые слова: независимость и неприкосновенность судьи; судебная власть; психология судебной деятельности; специальные психологические знания.